Δικαιολογούμαι... Διεκδικώ ... Εν τέλει προς τι; (Ηλιάδης Σάββας, Δάσκαλος)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 9 Ιουνίου, 2015

Δικαιολογία και διεκδίκηση. Δυο τρόποι έκφρασης φαινομενικά άσχετοι, μάλλον αντίθετοι, με κοινό όμως στόχο: Την εξασφάλιση και υποστήριξη του «αδιαμφισβήτητου» δικαιώματος διά του άνευ ορίων θελήματος. Βασικό χαρακτηριστικό του σύγχρονου κόσμου, του άγευστου από την ασκητική ρωμαίικη παράδοση.

Η διδασκαλία των αγίων είναι ο μόνος ασφαλής οδηγός για την ορθή και σωτηριώδη πορεία στη ζωή, συμπεριλαμβανομένων και αυτών **όλων όσων έχουν σχέση με το «δίκαιο».** Μας βοηθάει να πιστέψουμε πως, για την οποιαδήποτε επιτελούμενη αδικία στη ζωή μας, σκοπός πρέπει να είναι η εφαρμογή της θείας δικαιοσύνης και δι΄ αυτής η αποφυγή της αμαρτίας, της πνευματικής βλάβης και γενικότερα του κακού, διότι κατά τον αββά Δωρόθεο: «***άμα συμμειχθεί το θέλημα με το δικαίωμα, ο άνθρωπος γίνεται πλέον θηρίο*».**

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος απαντώντας σ΄ αυτούς που χαρακτηρίζουν- καλοπροαίρετα ή κακοπροαίρετα- ως άδικο το γεγονός της σφαγής των νηπίων της Βηθλεέμ, **(Θ΄ ομ. κατά Ματθαίον),** καταλήγει σε έναν πνευματικό κανόνα:

«*...κανών γαρ τις εστιν προς άπασαν ημίν τοιαύτην αρμόττων απορίαν. Τις ουν εστιν ο κανών και τις ο λόγος* ***Ότι οι μεν αδικούντες πολλοί, ο δε αδικούμενος ουδέ εις.*** *Και ίνα μη επί πλείον υμάς το αίνιγμα ταράττη και την λύσιν επάγω ταχέως. Όπερ γαρ αν πάθωμεν αδίκως παρ΄ οτουούν, ή εις αμαρτημάτων διάλυσιν ο Θεός ημίν λογίζεται την αδικίαν εκείνην, ή εις μισθών αντίδοσιν*».

Δηλαδή: **«Λοιπόν, ένας**

κανόνας υπάρχει, που ταιριάζει σε όλη σας αυτήν την απορία. Ποιος είναι ο
κανόνας και ποιος ο λόγος; Ότι οι μεν αδικούντες
είναι πολλοί, αλλά αδικούμενος δεν είναι κανένας. Και για να μη σας
ταράζει περισσότερο αυτός ο αινιγματικός λόγος, σας δίνω γρήγορα και την
εξήγηση. Ό,τι κι αν πάθουμε άδικα από οποιονδήποτε, ο Θεός μας λογαριάζει την
αδικία εκείνη ή για τη συγχώρεση αμαρτιών μας ή για ανταμοιβή».

Μπορούμε
λοιπόν να πάρουμε ένα μήνυμα, ως προς τον τρόπο της εξαγορεύσεως στην εξομολόγηση, από το λόγο του αγίου Χρυσοστόμου. Προσερχόμαστε στο μυστήριο πάντοτε ελεγχόμενοι από τη βαθιά αίσθηση
της αμαρτωλότητάς μας. **Προσερχόμαστε, εν**
πάση περιπτώσει, ως αδικούντες και ποτέ ως αδικούμενοι. Οποιαδήποτε αμαρτία
κι αν συνέβη είτε προσωπική είτε με άλλα πρόσωπα, αναφερόμαστε στη δική μας στάση και στις δικές μας ευθύνες, ως προς το νόμο του Θεού, χωρίς δικαιολογίες και αγνοώντας το τι έκαναν οι άλλοι.**Αφού δεν υπάρχει αδικούμενος κατά τον άγιο,**
άρα ούτε εμείς έχουμε το δικαίωμα να νιώθουμε αδικημένοι καταγγέλλοντας τους
άλλους, αλλά μόνο αδικούντες. Έτσι θα βοηθήσουμε και τον πνευματικό μας να μας καθοδηγήσει και εμείς να
πάρουμε την ευλογία από το μυστήριο.

Παράλογο, πολύ παράλογο κατά την ανθρώπινη λογική. Είναι
δυνατόν να υπάρχουν αδικούντες και να μην αδικείται κανείς; Ναι, είναι δυνατόν. Πρώτος ο αναμάρτητος Χριστός επάνω στο
σταυρό μίλησε στον Πατέρα ως να μην ήταν
αποδέκτης αδικίας, λέγοντας το: **«*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι*».** (Λουκά
κγ, 34). Ο Πρωτομάρτυρας Στέφανος
μιμήθηκε το Χριστό «αρνούμενος» την ιδιότητα του αδικουμένου, λέγοντας για τους φονευτές του: **«*Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην*».**
(Πραξ. ζ, 60)

Αλλά και όλοι οι άγιοι, δε θεώρησαν ποτέ τον
εαυτό τους αδικημένο, βρισκόμενοι πάντοτε στην κατάσταση της αυτομεμψίας, ως αποτέλεσμα της ταπείνωσής τους και της καθαρότητας της καρδιάς τους.**Ο δίκαιος Ιώβ** έδειξε εμπιστοσύνη στη

θεία δικαιοσύνη, χωρίς να νιώσει
αδικημένος και χωρίς να υβρίσει το όνομα του Θεού κατά τη διάρκεια των δοκιμασιών του και ανταμείφθηκε διπλάσια. Και **ο Ιωσήφ ο Μνήστωρ και δίκαιος** στο στίχο: «***Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν*»**. (Ματθ. α, 19), σχολιάζεται από τον άγιο Θεοφύλακτο Βουλγαρίας: «***Ου γαρ εβούλετο απηνής* είναι, αλλ΄ εφιλανθρωπεύετο από πολλής χρηστότητος…* ήδη υπέρ τα νομικά εντάλματα ζων*».**
(***απηνής= σκληρός, αμείλικτος** *χρηστότης = γλυκύτητα, επιείκεια, καλή προδιάθεση, καλοσύνη, κατάσταση αντίθετη προς την αποτομία**)** και από το Ζιγαβηνό: **Ο Ιωσήφ καλείται δίκαιος «*διά τε τας άλλας αυτού αρετάς, και διά την πραότητα και αγαθωσύνην*».**

Ο άγιος Παϊσιος λέει: «*Όταν κάποιος αδικείται - και δεν δικαιολογείται – και όταν οι συνάνθρωποί του από έλλειψη αγάπης δε μιλούν (για την αδικία που του έγινε), τότε μιλά ο ίδιος ο Θεός*». (Ιερομονάχου Χριστοδούλου, Ο Γέρων Παϊσιος)

Σήμερα ο κόσμος θεωρεί χαρισματικό, όποιον ξέρει να δικαιολογείται και να ανταπαντά ανερυθρίαστα σε κάθε κουβέντα που θίγει τον «εγωισμό» του ή πλήττει την «εξυπνάδα» του, ενώ οπισθοδρομικό, κορόιδο, συμπλεγματικό, όποιον δε γυρίζει κουβέντα και συμπεριφέρεται σεμνά και με σεβασμό σε πρόσωπα και αξίες.

Είναι πολύ ωραίο να μη δικαιολογείσαι. Να σιωπάς εν ταπεινώσει, υπομονή και αγάπη. Οι μοναχοί δυο λέξεις βγάζουν από το στόμα τους: **«*ευλόγησον*» και «*να ΄ναι ευλογημένο*».**

Ο Ζιγαβηνός σχολιάζει τη στάση **της Χαναναίας**, όταν ο Χριστός τη χαρακτήρισε σκυλάκι: «*Το μεν ουν μη αποστήναι, τοσούτον εξουδενωθείσαν, πίστεως ην΄ το δε συνομολογήσαι κυνάριον εαυτήν, ταπεινώσεως΄ το δε από των λόγων του Χριστού κατασκευάσαι συνηγορίαν, συνέσεως*».

Δηλαδή: **«*Το να μην απομακρυνθεί δυσαρεστημένη η Χαναναία, αν και***

ταπεινώθηκε τόσο πολύ, είναι απόδειξη της πίστης της. Το να συμφωνήσει ότι είναι σκυλάκι, απόδειξη της ταπείνωσής της. Το δε να γίνει συνήγορος του Χριστού από τα λόγια του, απόδειξη συνέσεως». (Ματθ. ιε, 26-27)

Υπάρχει βέβαια και η «δικαιολογημένη» ένσταση: Ο χριστιανός είναι έννομος πολίτης και δικαιούται κατά τα ανθρώπινα το νόμιμο. Καταθέτουμε πάλι τη γνώμη του **αγίου Παϊσίου:**

«Θα σου πω ακόμη ένα παράδειγμα, για να καταλάβεις καλά. Αν έρθει κάποιος και μου πει: Γέροντα, αυτό το κελί είναι δικό μου, γι΄ αυτό σήκω και φύγε από δω και πήγαινε εκεί, κάτω από το κυπαρίσσι, (που είναι μέσα στην αυλή του κελιού) γιατί το κελί είναι δικό μου. Τότε, αν έχω θεία δικαιοσύνη, θα το δεχτώ με χαρά και θα τον ευχαριστήσω μάλιστα, για την προσφορά που μου έκανε και μου παραχώρησε το πρώην δικό μου κυπαρίσσι. Αν όμως έχω ανθρώπινο δίκαιο – κι αυτό θέλω να εφαρμόζω στη ζωή μου – τότε δε θα το δεχτώ και θα αρχίσω να μαλώνω και να φιλονικώ μαζί του, μέχρι να καταλήξουμε στα δικαστήρια, αν δεν πείθεται.

Ο αληθινός χριστιανός όμως δεν πρέπει ούτε να δικάζει ούτε καν να υποκινεί δίκη εναντίον κάποιου, έστω κι αν ακόμα του αφαιρέσει κανείς τα ρούχα του.

Μόνο μια διαφορά υπάρχει ανάμεσα στους χριστιανούς και σ΄ αυτούς που δεν πιστεύουν στο Χριστό. Οι μεν χριστιανοί έχουν σαν νόμο τη θεία δικαιοσύνη, ενώ οι άπιστοι έχουν το ανθρώπινο δίκαιο».
(Ιερομονάχου Χριστοδούλου, Ο Γέρων Παϊσιος)

Τέλος, ο Κύριος στην επί του Όρους ομιλία,

εντέλεται: ***«Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ***
καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε
ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ
δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς».
(Ματθ. ε, 38-42)

Κιλκίς, 10-6-2015